

Ludwig Bauer

ZAVIČAJ, ZABORAV

drama

Redatelj Jasmin Novljaković

Dramatizacija Ludwig Bauer, Jasmin Novljaković

Dramaturg Matej Sudarić

Scenograf i oblikovatelj svjetla Zlatko Kauzlarić Atač

Oblikovatelj svjetla Tomislav Kobia

Kostimografkinja i scenski pokret Jasminka Petek Krapljan

Glazba Ana Stanković

ULOGE:

LUKAN/LUDWIG

Antonio Jakupčević

LUKAN/LUDWIG

Sven Radičević, Roko Hanzer

MAKSO

Luka Sarkanjac, Tin Jamnić

SPODOBA 1, DESETAR, MATIČAR 1,
MILICIONER, TAJNI AGENT, PREDRAG,
AGENT **Mirko Ilibašić**

SPODOBA 2, VODNIK, MATIČAR 2,
REFERENT, PORTIR, CARINIK, AGENT
Dominik Karaula

MAJKA, BETI JURKOVIĆ, NINA HAGEN,
NENA

Ivana Medić

VOJNICI

**Florijan Hajba, Filip Marčić, Matko
Duvnjak Jović**

MILAN

Ivan Čaćić

MILA

Antonia Mrkonjić

DOKTORICA

Lea Knego

DRUGARICA ANA, CVJEČARKA

Julija Prevedan

MAKSO

Vedran Dakić

ŽIGA

Miroslav Čabraja

OTTO, PETER

Florijan Hajba

OTAC, KARL, SLADOLEDAR

Filip Marčić

VESNA

Hana Boban

MONIKA

Mateja Tustanovski

BOLNIČARI

Filip Marčić, Florijan Hajba

DOKTOR, TONDA

Matko Duvnjak Jović

VESNINA MAMA, MARGARETE

Anita Schmidt

KAPETAN, SVEČENIK, PROFESOR

Mario Rade

GĐA. SCHÄFER

Ljiljana Krička-Mitrović

GEORG

Aljoša Čepić

STUDENTI

**Julija Prevedan, Hana Boban, Lea
Knego, Filip Marčić, Florijan Hajba**

ALENA

Hana Schönfeld

GOSTI PIVNICE

**Lea Knego, Julija Prevedan, Hana
Boban, Filip Marčić, Florijan Hajba,
Vedran Dakić**

BAND

**Ivana Medić, Ivan Čaćić, Miroslav
Čabraja**

REGINA, BRITT

Tena Milić Ljubić

KATRIN

Ivana Soldo Čabraja

OTTO SAUER

Vladimir Tintor

ALICE

Antonija Pintarić

Inspicijent Eduard Srčnik
Šaptačica Dora Rakipović
Asistent redatelja Mirko Ilibašić
Asistent scenografa Mato Ivić
Asistent kostimografkinje Bruno Osmanagić

Rukovoditelj Tehnike Mato Ivić
Voditelj pozornice Željko Pljuskovac
Voditeljica maskersko-vlasuljarske radionice Ružica Miler
Voditelj rasvjete Tomislav Kobia
Voditelj tona Davorin Toth
Slikar izvođač Leon Landeka

Dekor i scenska oprema izrađeni u radionici HNK pod vodstvom Željka Jurića.
Kostimi izrađeni u krojačkoj radionici HNK pod vodstvom Gordane Jurković.

Suradnici u realizaciji glazbe:
Miks i mastering glazbe Aleksandar Stanković
Harmonika Marcel Glavočević
Akustična gitara Pavao Lubina

Premijera: 13. studenoga 2025.

OD ROMANA DO DRAME

Stvaralačke sposobnosti književnika pretpostavljaju, uz ostalo, i predviđanje budućnosti. Ono po čemu je književno djelo umjetnički čin jest dojam koji će čitanje toga djela kod čitatelja izazvati. Cjelokupna struktura književnog djela mora biti podređena tom cilju. To podrazumijeva i pretpostavljanje određene ciljane skupine kod koje će se željeni dojam postići. Na taj način pisac *diktira* emotivni trag i odraz u svijesti svoga čitatelja. U tom značenju krije se i smisao i namjera naslova glasovite pjesničke zbirke Josipa Severa – *Diktator*. Ovo se sve odnosi na – dobra! – pjesnička ili prozna književna djela.

S dramom je situacija složenija. Dramski pisac ili dramaturg mora imati na umu dvije razine svoga proricanja budućnosti. Ona prva, jednostavnija, odnosi se na čitanje dramskog teksta pa je u velikoj mjeri identična stvaranju dojma pri čitanju proze ili poezije. Ona druga odnosi se na doživljaj redatelja ili glumaca koji će biti temelj realizacije književnikova djela u prostoru. Na tu drugu razinu dojma autor može utjecati najviše didaskalijama, ali presudna će biti redateljska vizija teatra uopće, fizičke i psihičke karakteristike i predispozicije glumaca. Želim time istaknuti da ono što ćete vidjeti nije samo kreacija autorova, nego može čak podrazumijevati i umjetnička sredstva koja će iznenaditi autora dramskog teksta, pozitivno svakako jer redatelja poznajem kao velikog umjetnika.

Roman i drama nisu previše srodni, u mnogim su svojstvima zapravo oprečni. Primjerice poezija, stihovi sasvim se dobro snalaze na sceni s koje se mogu čitati ili recitirati. Za roman to nije svojstveno, roman je prvenstveno namijenjen čitanju, a drama je prvenstveno namijenjena igranju, sceni. Roman je strukturom znatno složeniji jer ima i veći broj razina. Tako je stilska razina romana *Zavičaj, zaborav* u mnogome srodna toku svijesti dok se drama oslanja samo na ono što se vidi i čuje. Misli likova u drami nisu onako neposredne kao što mogu biti u romanu, i zapravo je svaki pokušaj prenošenja ili pretakanja romana u dramu svojevrsan paradoks. Sasvim je moguće da upravo to što je u romanu najbolje nije uopće moguće prenijeti u dramski diskurs. Naravno da tom konstatacijom ne pokušavam dramu označiti manje vrijednom u odnosu na roman. Svaki od tih književnih oblika postiže najvišu umjetničku vrijednost služeći se svojim poetičkim sredstvima.

Sjećam se davne zgrade kada su Sunčani Škrinjarić predložili da svoj roman pretoči u radiodramski oblik za program Radio roman. S obzirom na njezino prethodno iskustvo rada na radiju i dobro poznavanje medija, vjerovali su da bi to bio logičan izbor. Sunčana Škrinjarić tvrdila je da je njoj to

nemoguće učiniti i predložila da autor radiodramske verzije njezina romana budem ja. «Meni je svaka rečenica moga romana dragocjena», rekla je, «i ja se ni jedne od njih ne mogu odreći. Nemam za to srca. A u romanu je više rečenica nego što ih i jedan dramski oblik može podnijeti. Angažirajte Bauera! On je okrutan! Za volju dobrog dramskog teksta on će bez milosti odbaciti sve viškove!» Ugledna spisateljica i iznimno draga kolegica i prijateljica bila je nakraju zadovoljna mojom *okrutnošću*.

Iz razloga koje ne znam utvrditi dramatizacije romana u današnje su vrijeme nešto češće nego u ranijim razdobljima. Znači li to da je nedovoljna ponuda izvornih dramskih tekstova ili se popularnošću romanesknog naslova želi privući publika?

Mnoge su dramske inscenacije (za razliku od filmskih, ali razlika nije prvenstveno u uspješnosti) realizirane na razini koja ne odražava veličinu i umjetničku snagu romana koji je bio ishodište. Ponekad se i ambicija dramatizacije romana smanjuje na obradu samo jednog dijela. Sa zanimanjem sam očekivao dramu koja je nastala prema mojem omiljenom romanu *Čarobni brijeg*, velikim dijelom i zato što sam shvatio da je kompleksan svijet romana Thomasa Manna vjerojatno prevelik izazov za uvjete kazališne scene. Tako sam to doživio i u kazalištu, gledao sam predstavu u kojoj je dominirala u romanu epizodna figura Ruskinje koja lupa vratima ulazeći u prostoriju i izlazeći iz nje.

Postoje i ohrabrujući primjeri u kojima je roman poslužio kao temelj solidnoga dramskog teksta. Vrlo uspješan roman *Unterstadt* Ivane Šojat sudeći prema odjecima efektno je prenesen u dramski oblik i postavljen na sceni Hrvatskog narodnog kazališta u Osijeku. Taj roman i predstava bili su iskorak vrlo produktivne autorice u tematski okvir *Bauerova žanra*, kako je netko od kritičara nazvao moje zaokupljenosti *švapskom povijesnom sudbinom* u nekoliko romana. Osijek je bio centar *donaušvapske* kulture na ovim prostorima te je bilo logično da se i na temu koju razrađuje prethodno već nagrađivani *Zavičaj*, *zaborav* podsjeti osječkom inscenacijom. To je podsjećanje na kulturnu manjinu koja je svojevremeno dala značajan doprinos europskom karakteru hrvatske civilizacije, a čak i danas, kada je svedena na ostatke ostataka, daje vidljiv doprinos aktualnoj hrvatskoj kulturi.

Za mene je vrlo sretna okolnost što se u realizaciji ovoga tako izazovnog projekta mogu osloniti na redateljsku stručnost i kreativnost Jasmina Novljakovića uz kojega me vežu već ranija uspješna kazališna iskustva.

Ludwig Bauer

UZAJAMNOST PROKLETSTVA

Bauerov roman koji dramatzacijom dobiva novu, izvedbenu, po standardima antike epsku dimenziju kompleksan je diskurs o društvenoj stratifikaciji, djelovanju čovjeka na mijene kroz koje se društvo neprestano iznova porađa u nešto drugo, ali i djelovanje novog na čovjeka koji se nije stigao ili mogao prilagoditi, koji se „usudio“ biti drukčiji rođenjem ili misliti onkraj uvriježenog. Nije ovo, međutim, iscrpna naracija o povijesti analiziranoj kroz ljudska stanja svijesti, tek puko izvješće o pojavnostima kao što je Jugoslavija, Narodnooslobodilačka borba, partizani, ustaše, Nijemci, Srbi, Hrvati, Udba, esesovci, Stasi, totalitarističkim ideologijama. Povijest je kod Bauera kulisa, scenografija kroz koju evoluiru Lukijan Pavlović u podvojenost podrijetla rođenjem i podrijetla posvojenjem, ona je referentna točka za „obrazloženja“ djelovanja onog što nazivamo usudom.

Majstorski napisan, naracijski polagan i staložen roman *Zavičaj, zaborav* hegelovski obuhvaća fenomenološko očitovanje bitka u jednoj individui, Lukijanu koji susrećući se s vlastitim, iskonskim podrijetlom preuzima predodređeno mu ime: Ludwig Bauer. Jer, Ludwig je njemačko dijete u poslijeratnoj Jugoslaviji, siroče, pripadnik „neželjenog“ naroda, žrtva paradoksa da su djeca kriva za grijeha otaca. Ono što bismo mogli nazvati milosrdem, što u suštini je grizodušje, šalje mu poočima - oficira Udbe koji, pak, stradava zbog nove identitetske presumpcije, one nacionalističkog naginjanja Hrvatskog proljeću. Ludwig koji je još Lukijan kreće na proputovanje kao u grozničavu potragu koja ga odvodi u dva ideološki razmaknuta dijela Njemačke, koja ga vraća u Hrvatsku, koja ga vraća počelu podrijetla kao spas od bitka-k-smrti, spoznaji da si uvijek u raskoraku s nekim drugim, da te uvijek definiraju nasuprot nečemu, a ne kao nekog, temeljno kao Čovjeka, kao ono što jesi, a ne kao ono što nisi, negativnom identifikacijom koja uvijek odbacuje.

Bauer se pita: Tko sam i gdje mi je zavičaj? Gdje sam nečiji? Moram li biti nečiji da bih postojao, bio, opstajao? *Zavičaj, zaborav* mnogoslojan je posmodernistički narativ koji kroz priču o „malom čovjeku“ iznosi istine o tragičnoj sudbini njemačkog naroda i kolektivnoj krivnji koja se poslovično prišiva svima, poglavito još nerođenima u vrijeme nekog zločina, o silovitoj potrebi ukalupljivanja, o teškoćama određivanja svega što nam određuje identitet, o boli upoznavanja sa samim sobom, o neizbježnosti prihvaćanja neprihvaćanja kao stanja, o paradoksalnom odnosu činjenja i trpljenja, kazuje ponešto i o onome što bismo trebali, ali nikako ne činimo. Kao da nam je „biti human“ najveća kazna – imala lakših uloga od bivanja čovjekom u okvirima humanističkih definicija.

ZAVIČAJ, ZABORAV NA SCENI

Kad sam saznao da ću dobiti mogućnost režirati roman Ludwiga Bauera *Zavičaj*, zaborav, bio sam izuzetno sretan, ali i svjestan težine zadatka. S Lujom sam surađivao već nekoliko puta, susreti i razgovori s njim obogaćivali su me i davali snage da ustrajem u svome radu u kazalištu. Čitajući ovaj vrlo opsežan roman ulazio sam u svijet i tragediju Podunavskih Švaba, preda mnom su se pojavljivali likovi i situacije koje su oživljavale jedan izgubljeni svijet, dječaka koji odrasta u drugom okruženju i ideologiji, njegovo sazrijevanje i saznanje da nije ono što je oduvijek mislio da je. Pitanje identiteta i pripadnosti svakako je jedna od najvažnijih tema u romanu, a u svijetu globalnih kretanja i migracija postaje vrlo važna i aktualna. Kod Ludwiga je to zavičaj: „Zavičaj, traženje zavičaja, možda svi mi neprekidno u svemu što činimo, u svemu o čemu razmišljamo tražimo neki svoj emotivni i kulturni zavičaj.“ Tamo gdje živi susreće se s neprihvatanjem, odbacivanjem, osjećajem da je neželjen i prevaren. Nakon što mu se sruši svijet koji je poznavao i u kojem je odrastao, nakon što izgubi osobe koje su ga vezivale za njegovo mjesto u svijetu, odlazi tražiti svoj zavičaj, mjesto kojem će pripadati, a put ga vodi u Zagreb, Prag, Istočni Berlin, Leipzig, zapadnu Njemačku.

Odlazak se događa u vrijeme velikih previranja i studentskih demonstracija diljem Europe. Iako aktivno ne sudjeluje u njima, ne može ne primijetiti ono što većina mladih u to vrijeme kritizira: nepravdu, nepostojanje demokracije, teror ideologije i izopačenost socijalističkog uređenja koje bi trebalo osigurati pravednost i ravnopravnost. Problem je to koji osjećaji mladi s obje strane Berlinskog zida koji postaje simbol podijeljenosti Europe i hladnog rata. Možda to najbolje ilustriraju riječi Rudi Dutschkea, studentskog aktiviste i borca za ravnopravnost i društvenu pravdu, najprije u DDR-u, a onda i u zapadnoj Njemačkoj: „Kakav to podijeljen, bezličan, imućan, ali duhovno sve siromašniji narod postoji u ovoj državi?« Reklo bi se da ovo pitanje zvuči aktualno i kod nas danas.

Tako u drugom dijelu predstave nakon što smo vidjeli djelovanje represivnog aparata u Jugoslaviji, srećemo slične obrasce i u Čehoslovačkoj i Njemačkoj Demokratskoj Republici, koja je bila sve samo ne demokratska. Upoznajemo likove s kojima se Ludwig druži, a kroz predstavu se pojavljuje nekoliko žena koje zauzimaju važno mjesto u njegovom lutanju i traženju zavičaja. Nije to slučajno, jer sam kaže za jednu od njih: „...nisam htio priznati da govori poput moje majke, koje se zapravo nisam sjećao, ali sam se sjećao onih nekoliko riječi koje je izgovarala u mome snu što se ponavljao, u različitim verzijama, doduše, nekoliko riječi na njemačkom i na hrvatskom, koje je izgovarala tako nježno i meko...ona je to ipak osjetila,

ustvrdila je da me sigurno podsjeća na majku koju nisam imao, i oboje smo neko vrijeme šutjeli...“.

Roman Zavičaj, zaborav je vrlo bogat događanjima, likovima, bilo je nužno napraviti izbor i pokušati na scenu donijeti sve bogatstvo ovog predivnog djela. Uz autora i njegov velik doprinos uprizorenju, ne mogu ne zahvaliti suradnicima: ponovo u Osijeku nakon dugog vremena Zlatko Kauzlarić Atač, jedan od najznačajnijih hrvatskih scenografa s kojim sam imao sreću nekoliko puta raditi, a sada i rješavati vrlo zahtjevne probleme oblikovanja ogromnog broja prostora, Jasminka Petek Krapljan, dugogodišnji suradnik kao kostimograf i suradnik za pokret, i dvoje mladih čije vrijeme tek dolazi – sjajna kompozitorica Ana Stanković i obećavajući scenarist i dramski pisac Matej Sudarić kao dramaturg. Nadam se da će ova predstava potaknuti gledatelje da pročitaju cijeli roman i na taj način uđu u bogati svijet Ludwiga Bauera.

Jasmin Novljaković

BERTOLT BRECHT

BALADA O MRTVOM VOJNIKU

Kad ni četvrtog proljeća rat
Izgled za mir da dade,
Povuče vojnik konsekvence tad
I smrću hrabrih pade.

No ratu još ne bijaše kraj
Te caru dođe žao
Što mu je skončao vojnik taj:
Nekako rano mu je pao.

Nad grobom ljeto žar lije svoj
I san vojnika nija,
Kad, jedne noći, izađe
vojno-ljekarska komisija.

Izađe na groblje vojna vlast
I svita svakolika,
Pa posvećenim krampom začas
Iskopa mrtvog vojnika.

Ljekar ga pregleda – bar što tad
Od njega bješe još, jasno.
Vojnik je, reče, sposoban za rat –
Te izbjegze opasnost.

Povedoše ga. On ide, nijem.
Noć plava, puna sjaja.
Vidjele bi se, da ne smeta šljem,
Sve zvijezde zavičaja.

I sasuše konjak ljut
U tijelo njegovo gnjilo,
Dvije sestre s njime krenuše na put
I ženče, nago i milo.

A pošto od njega udara smrad,
Jedan pop nad njim jako
Kadionicom maše, rãd
Da vojnik ne smrdi tako.

Naprijed muzika – bum-tara-tã! –
Marš neki veseo svira,
A vojnik – jer to jedino zna –
Odsječno, oštro maršira.

Dva bolničara, ko na bal,
Vode ga među ljude;
Drže ga da im ne padne u kal,
Jerbo to ne smije da bude.

Mrtvačku košulju, bijelu ko snijeg,
Bjehu mu prebojili
U crno-bijelo-crven steg!
Sav gad su njime skrili.

Jedan gospodin u fraku, sijed,
Naprijed je koračao.
Ko pravi Nijemac, on je red
I svojju dužnost znao.

Drumom utonulim u mrak
Povorka s muzikom žuri,
U njoj tetura vojnik, lak
Ko pahulja u buri.

Mjauču mačke, laju psi,
Cijuču miši kraj plota:
Neće da budu Francuzi zli,
Jerbo je to sramota.

Kad ih kroz sela vodi put,
Skup žena sve se gura,
Stabla se svijaju, mesec sja žut,
Svi samo kliču: „Ura!“

I „Zbogom!“ , „Srećno!“ , tam-ta-ram!
Žena. Pop. Pas, po strani.
Međ njima mrtvi vojnik, sam,
Ko neki majmun pjani.

A dok prolaze selima, gle,
I ne vidi ga niko:
Sve viče „hura“, dernja se sve,
Oko njega ih toliko!

Svi oko njega! Cika, jek!
Svi uza nj plešu! Jezde!
On bi se ozgo vidio tek,
Al' gore – samo su zvezde.

Ni zvijezde nisu gore – sat
Rujne je zore veće,
A vojnik – takav mu nauk dat –
U smrt junačku kreće.

VILINSKI KRALJ

Tko jaše kasno po vjetru, sred mraka?
To otac je, svoga noseć dječaka;
Čvrsto ga grli, rukom ga prima,
I pazi da mu ne bude zima.

Moj sinko, zašto strah te hvata? -
Zar ne vidiš vilinskog kralja, tata?
Vilinskog kralja s krunom, u plaštu? -
To pram je magle, obuzdaj maštu.

“O, drago dijete, hodi amo,
Da lijepe igre zaigramo,
Po žalu je cvijeća šarena, bijela,
U moje majke zlatnih odijela”.

Moj oče, moj oče, uši otvori,
Čuješ li što mi vilenjak zbori? -
Umiri se, miruj, dijete moje;
Šum vjetra u suhu lišću to je.

“O, milo dijete, nemoj oklijevat,
Moje će kćeri za tebe pjevat,
Eno u noćnom kolu već lete,
Plesom i pjesmom omamit će te.

Moj oče, moj oče, vidi li ti oko
Njegove kćeri u mraku duboko? -
Moj sinko, moj sinko, vida sam čista:
To stari se vrbik sivkasto blista.

“Ljubim te, željan sam tvoje ljepote,
Nisi li voljan, silom ću po te!”
Moj oče, moj oče, evo ga, tu je!
Vilenjak me hvata, napastuje! -

I otac se ježi, jaše ko munja,
U ruci mu dijete stenje, trabunja,
Do dvora stiže u nuždi i mucu;
A dijete mu mrtvo leži na ruci.

LUDWIG BAUER

Rođenjem Siščanin, a godinom rođenja živi biljeg godine (1941.) kad se drugi rat svjetskih razmjera razlio preko naših predjela, Ludwig Bauer je prvenstveno čovjek dojmliive biografije koja u okvirima akademskog diskursa započinje činjenicom da je diplomirao slavistiku u Zagrebu, a školovanje nastavio

u Bratislavi i Pragu. Bavio se prevodenjem stručnih djela (među njima je i prvi prijevod knjige o kibernetici na hrvatskom jeziku — J. Bober, *Čovjek, stroj, društvo*, 1967.) i beletristike; bio je profesor i učitelj u Zagrebu, Londonu i Washingtonu, glavni urednik izdavačke kuće Globus i književnog časopisa *Naša knjiga*, analitičar javnoga mnijenja i propagandist, profesionalni vozač, scenarist (epizode crtanih filmova *Profesor Baltazar*; *Televizija UN*), istraživač interkulturnih pitanja i kolumnist; na engleskom je napisao *Pregled aktivnosti Međunarodne agencije za atomsku energiju* (Beč, 1996.). Priređivao je i uređivao različite knjige (uključujući antologije i izbore školske lektire), pisao predgovore, kritike, recenzije i prikaze. Prvu prozu objavio je kao gimnazijalac, na Radiju Zagreb krajem pedesetih, a 1973. dobio je za prvu tiskanu priču tada uglednu Politikinu nagradu. Objavio je više uspješnica za djecu *Parnjača Colombina* (1979), *Poliglot i pas* (1988), *Tri medvjeda i gitara* (1991), *Ronilac bisera* (2000), *Istina o gusarskom kapetanu Karvasu* (2001), *Vještica Liza Hainburška* (2002), *Vila Zelenog jezera* (2003), *Morski igrokazi* (2005), *Bajkoviti igrokazi* (2005), *Krava voli lava* (s M. Radnichom, 2005.) i *Maske do daske* (s M. Radnichom, 2006.). Na književnoj je sceni najdublji trag ostavio kao vrstan romanopisac. Do sad je objavio romane: *Trag u travi* (1984), *Trik* (1985), *Dokaz da je zemlja okrugla* (1987), *Kratka kronika porodice Weber* (1990), *Biserje za Karolinu* (1997), *Partitura za čarobnu frulu* (1999), *Prevođenje lirske poezije - Romanetto Buffo* (2002), *Don Juanova velika ljubav i mali balkanski rat* (2003), *Zapisi i vremena Nikice Slavića* (2007), *Patnje Antonije Brabec* (2008) i *Zavičaj, zaborav* (2010), *Karusel* (2011.), *Toranj kiselih jabuka* (2013.), *Seroquel ili Čudnovati gospodin Kubitschek* (2015.), *Šoferi* (2017.), *Muškarac u žutom kaputu* (2018.), *Repriza* (2020.), *Dvostruki život Eve Braun* (2022.).

Uz brojnu i vjernu publiku koja predano prati rad ovog tankočutnog prozai-ka vješte naracije, nagrade su svakako ono što dosljedno prati njegov rad. Roman *Zavičaj, zaborav* je 2011. pobrao neke od najznačajnijih nagrada ne samo hrvatskog literarnog prostora, nego i regije uzajamno razumljivih

jezika, pa je tako u Tuzli ovjenčan Nagradom Meša Selimović za najbolji roman, Nagradom Fran Galović za najbolje književno djelo zavičajne tematike, kao i nagradom Kiklop za najbolji roman. Roman *Muškarac u žutom kaputu* mu je 2019. donio godišnju Nagradu Vladimir Nazor, dok je roman *Dvostruki život Eve Braun* 2022. nagrađen prestižnom Nagradom Ksaver Šandor Gjalski.

Poliglot, polihistor, svjetski putnik, znalac mnogih umijeća što ih je stekao kroz praksu iz rodnog je Siska prošao dalek put po bespućima rastera geografskih širina i dužina te sad živi i radi, zamjećuje i piše u Zagrebu.

JASMIN NOVLJAKOVIĆ

redatelj

Rođen je 2. prosinca 1963. u Sisku. Izvanredni profesor umjetnosti na Odsjeku za kazališnu umjetnost na Akademiji za umjetnost i kulturu u Osijeku gdje predaje glumu. U počecima svog kazališnog djelovanja vezan je uz kazalište DASKA iz Siska, jedno od najznačajnijih amaterskih i alternativnih kazališta osam-

desetih godina prošlog stoljeća na ovim prostorima. Od 1988. glumac je u Poljskoj gdje studira režiju na Kazališnoj akademiji u Varšavi. Nakon povratka u Hrvatsku, 1998. godine, režira oko 50 predstava (između ostalog u HNK-u Split, HNK-u Rijeka, HNK u Osijeku, GDK Gavella (*Naš razred* - Dani Jurislava Korenića, Kamerni teatar, Sarajevo, 2022. nagrada za najbolju predstavu, Festival bez prevoda, Užice, 2023. - specijalna nagrada Ardalion za kolektivnu glumačku igru), IT&D, Kazalištu Virovitica, Gradskom kazalištu Joza Ivakić Vinkovci (nagrada Zlatni studio za najbolju predstavu u 2020), HNK Šibenik, INK Pula...). Obnašao je funkciju ravnatelja Doma kulture Sisak u kome pokreće Gradsko kazalište Sisak (2006. – 2010.). S predstavama gostuje od Indije, Ruske Federacije, Norveške, Danske do Njemačke, Austrije, Češke Republike, Mađarske i Rumunjske. Prevodi s poljskog jezika, 2020. odlikovan Zlatnim križem za zasluge od predsjednika Republike Poljske.

MATEJ SUDARIĆ

dramaturg

Rodio se 1997. u Osijeku. Pohađao je jezičnu gimnaziju u Osijeku gdje sudjeluje u radu dramske skupine Thalia. 2016. završava srednju školu i upisuje dramaturgiju na ADU u Zagrebu. Na fakultetu piše scenarije za

kratkometražne filmove u suradnji s kolegama s drugih odsjeka. S *pitchevima* za televizijske serije sudjeluje na raznim *pitching* forumima u Barceloni, Puli i NEM Zagreb natjecanju u pisanju scenarija. 2019. režira svoj prvi kratkometražni film *Poljošice* u produkciji zagrebačke filmske kuće *Izvan fokusa*. S Vanjom Jovanovićem kao dramaturg surađuje na predstavi *Živ zakopan* koja je premijerno izvedena 2019. 2020. završava preddiplomski studij dramaturgije i upisuje diplomski studij filmske dramaturgije. 2022. u Osijeku praizveden mu je dramski tekst *Izuzetno dramatična drama* u režiji Marijana Josipovića i u izvedbi studenata AUKOS-a. 2023. Radi kao dramaturg na predstavi *Plišana Revolucija* u režiji Vanje Jovanovića i produkciji KC-a Osijek te režira svoj drugi kratkometražni igrani film *Granično* u suradnji s direktorom fotografije Filipom Kosom. U međuvremenu završava diplomski studij dramaturgije. Često surađuje s kazališnom družinom *Susret* i raznim domaćim filmskim produkcijama (*Wolfgang & Dolly*, *4Film*, *Blank...*) Živi i radi na relaciji Osijek-Zagreb.

ZLATKO KAUZLARIĆ ATAČ

scenograf i oblikovatelj svjetla

Rođen je 30. lipnja 1945. u Koprivnici od majke Štefanije Kauzlarić, rođene Forenbacher, i oca Ivana Kauzlarića. Po završetku koprivničke gimnazije (1964.) odlazi u Zagreb i upisuje Akademiju likovnih umjetnosti gdje

studira slikarstvo kod profesora Ljube Ivančića, Vjekoslava Paraća, Ive Režeka, Miljenka Stančića, Ferdinanda Kulmera i Krste Hegedušića. Za vrijeme studija slikarstva uključuje se i u djelovanje Studentskoga eksperimentalnoga kazališta u Zagrebu. Diplomirao je 1968. u klasi profesora Miljenka Stančića, a od 1968. do 1974. suradnik je Majstorske radionice Krste Hegedušića. Od 1973. do 2015. godine profesor je na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu u sklopu koje je predavao crtanje akta i vodio slikarske klase te obnašao dužnosti prodekana i dekana kao i voditelja doktorskog studija. Predavao je i na Studiju za dizajn Arhitektonskoga fakulteta u Zagrebu i na Akademiji primijenjenih umjetnosti u Rijeci. I nakon umirovljenja suradnik je i mentor na poslijediplomskome studiju slikarstva zagrebačke Akademije. Od 1970. do 1978. član je likovne grupe Biafra. Od samog početka umjetničkoga djelovanja obilježava ga kritički pristup suvremenim temama i sklonost angažiranoj umjetnosti. Od 1971. djelatan je na području scenografije i kostimografije te je opremio preko stotinu i pedeset dramskih i glazbeno-scenskih predstava u većini hrvatskih kazališnih kuća, a povremeno je surađivao i s kazalištima u inozemstvu, napose u Sloveniji. Suradivao je i na nekoliko filmskih i kazališnih televizijskih projekata. Dugogodišnju želju za okušavanjem u kazališnoj režiji ostvario je uprizorenjem opere *Rigoletto* Giuseppea Verdija u Hrvatskome narodnom kazalištu Ivana pl. Zajca u Rijeci (1996.) i u Hrvatskome narodnom kazalištu u Osijeku (2000.). Autor je više intervencija u javnim prostorima Koprivnice i Zagreba te prostornih koncepcija niza izložbenih ostava važnih muzejsko-galerijskih projekata diljem zemlje. Od 1968. sudjelovao je na više od stotinu samostalnih i skupnih izložbi u Hrvatskoj i inozemstvu. Dobitnik je brojnih nagrada i priznanja za likovno, kazališno i kulturno djelovanje, uključujući i nagradu za životno djelo Grada Koprivnice (2004.).

TOMISLAV KOBIA

oblikovatelj svjetla

Rodio se u Osijeku, 27. kolovoza 1979., gdje je završio srednju elektrotehničku školu. O rasvjeti je učio iz knjiga i zapažanjem, a ponajviše od dugogodišnjeg radnog kolege i prijatelja Josipa Ružičke. Član je ULUPUH-a od 2019. Svjetlo je radio za preko pedeset predstava.

JASMINKA PETEK KRAPLJAN

kostimografkinja i scenski pokret

Kostimografkinja, plesna pedagoginja članica Udruge plesnih umjetnika Hrvatske. Završila je preddiplomski sveučilišni studij Kazališno oblikovanje na Umjetničkoj akademiji u Osijeku, studirala na diplomskom studiju na Odsjeku za kreativne tehnologije, smjer Kostimograf za kazalište, film i medijske umjetnosti. Kao kostimografkinja i suradnica za scenski pokret radila je u projektima i predstavama brojnih kazališta: HNK u Osijeku, HNK Varaždin, HNK Rijeka, HNK Split, Teatar Exit, Gradsko dramsko kazalište Gavella, Teatar &TD, Dječje kazalište Branka Mihaljevića, INK Pula, Gradsko kazalište Požega, Gradsko kazalište „Joza Ivakić“ Vinkovci te na projektima Umjetničke akademije u Osijeku.

ANA STANKOVIĆ

glazba

Rodila se u Osijeku, gdje stječe i glavninu svoje glazbene naobrazbe. Godine 2006. završava studij na Muzičkoj akademiji u Zagrebu te stječe zvanje akademskog muzičara-klaviristice te profesorice klavira. Tijekom studija, a i ranije, sklada i aranžira za vokalno instrumentalne sastave, sudjeluje u glazbenim projektima (*Mjesto za mene*, producentski album udruge Breza Osijek, rađen u suradnji osječkih i zagrebačkih glazbenika dobiva Porin za najbolji dječji album 2016.). Ostvarila je suradnju s bendovima van regije (grupa Meritas te projekt Fada Jelene Radan) uz rad i unutar vlastitog benda (Munguru). Piše glazbu za plesne i dramske predstave (2023. Slučajni izbor M. Dujmić; 2024. Instant M. Terzić; 2025. Sv. Rožalija J. Novljakovića). Zaposlena je u Glazbenoj školi Franje Kuhača u Osijeku kao nastavnica klavira.

Zahvaljujemo

Grad
Osijek

Osječko - baranjska
županija

Ministarstvo
kulture i medija

Sponzor sezone

Partneri

SAPONIA

Zahvaljujemo na potpori

osječka

Glas Slavonije

Laganini^{99.1 FM}

TELEGRAM

Bijelić Co

Nakladnik HNK U OSIJEKU - Intendant VLADIMIR HAM - Ravnatelj Drame DUŠKO MODRINIĆ - Urednica kazališnih izdanja IVANA ŠOJAT - Suradnik ANTE KOLOBARIĆ - Fotografije KRISTIJAN CIMER - *Dizajn i priprema* FOTO ART, OSIJEK - Tisak GRAFIKA D.O.O., OSIJEK - Naklada: 200 primjeraka - Redakcija zaključena: 7. studenoga 2025.